

INFORMATION TILL MUSEER OCH KONSTHALLAR

- ATT ANVÄNDA BILDER PÅ RÄTT SÄTT -

En konstnär har upphovsrätten till sitt verk, oavsett vem ägaren till verket är. Det här innebär att en upphovsman har rätt till ersättning när dennes verk exempelvis återges på ett museums hemsida, eller i en trycksak som en konsthall producerat. BUS har avtal med museer och konsthallar som gör det enkelt för dessa kunder att använda konst i sin verksamhet. Läs mer här nedan!

HUR FUNGERAR ETT AVTAL MED BUS?

Med ett avtal kan ett museum återge BUS medlemmars konst på sin hemsida eller i trycksaker som museet producerar. BUS fungerar som en mellanhand mellan konstnären och museet och ser till att rätt avtal är tecknat samt att ersättning betalas och att pengarna sedan betalas vidare till rätt upphovsman eller dennes arvingar. Om ett museum tecknar avtal med BUS kan museet återge verk av BUS medlemmar och slipper därmed fundera vid varje återgivning om det krävs tillstånd eller inte.

OLIKA AVTAL FÖR OLIKA BEHOV

Eftersom olika museer och konsthallar har skilda behov när de använder bilder i sin verksamhet så har vi tagit fram tre olika avtal, allt för att passa varje specifikt behov. Avtalen är följande:

1. Analogavtal
2. Internetavtal - enstaka verk
3. Internetavtal - arkiv

VAD INNEBÄR DESSA AVTAL LITE MER KONKRET?

Beroende på inriktning av verksamhet så kan ett museum/konsthall välja att teckna ett eller flera av avtalen.

1. Analogavtal

För museer/konsthallar med en regelbunden bildanvändning i sin verksamhet kan det vara fördelaktigt att teckna ett analogavtal som ger museet/konsthallen möjlighet att löpande återge verk på vykort, affischer, diabilder, i pedagogiskt material, i kataloger, böcker (ej monografi), tidningar, tidskrifter och andra informationstrycksaker.

Genom att teckna avtal med BUS erbjuds museet en möjlighet att återge konst till en lägre ersättningsnivå än vad motsvarande användning skulle kosta med BUS ordinarie tariff. Rabatten kan bli upp till 60 procent.

2. Internet enstaka verk-avtal

Avtal för presentation av enstaka konstverk på museets/konsthallens webbplats. Ersättningen för återgivningarna betalas enligt en särskild tariff. Antalet återgivna verk och antal månader verket legat ute på hemsidan avgör museets/konsthallarnas årliga kostnad.

3. Arkivavtal

Avtalet syftar till att ge museet/konsthallen möjlighet att mot en tariff som väsentligt understiger internet enstaka verk-avtalets (se ovan) presentera till exempel tidigare utställningar på hemsidan som ett slags arkiv. En förutsättning för tillämpning av den lägre tariffen är att konstverken återges på ett lika sökbart sätt samt att dessa återgivningar är samlade under en särskild rubrik på hemsidan. Inget konstverk får framhävas framför ett annat. Exempel på "arkivanvändning" är när museet/konsthallen återger tidigare utställningar eller sin samling under viss rubrik på hemsidan. Allt fler museer och konsthallar presenterar bilder på detta sätt.

För samtliga avtal gäller att museet/konsthallen redovisar sin användning i vårt digitala redovisningssystem som går att hitta på BUS hemsida (kräver lösenord).

ENSTAKA TILLSTÅND

Om inte avtal tecknas kan tillstånd sökas före varje återgivning. Lättast söker man sådant tillstånd genom att fylla i en ansökningsblankett som går att ladda ner från BUS hemsida.

MEDLEMSREGISTER MED BREDD

BUS företräder cirka 7 000 svenska och 50 000 utländska upphovsmän i frågor som rör deras upphovsrätt. Medlemmarna finns inom alla olika yrkesgrupper såsom bildkonstnärer, skulptörer, illustratörer, möbelformgivare, designers, konsthantverkare och textilkonstnärer. Våra medlemmar består av både nu verksamma upphovsmän och avlidna konstnärer där upphovsrätten förvärvats av annan, till exempel genom arv.

BUS representerar kända upphovsmän såsom exempelvis Picasso, Matisse, Peter Dahl, Jenny Nyström och många fler men vi vill också framhäva att vi representerar många duktiga upphovsmän som inte hunnit etablera sig ännu, dessa upphovsmän har ofta lokal anknytning till mindre museer/konsthallar. BUS står med andra ord för bredd när det gäller anslutning av medlemmar!

**MER INFORMATION OM UPPHOVSRÄTT
FÖR MUSEER OCH KONSTHALLAR
PÅ NÄSTA SIDA!**

SÅ SÄGER LAGEN...

Konstnärens upphovsrätt är skyddad i lagen om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk (SFS 1960:729). Lagen ger upphovsmännen ensamrätt att bestämma hur deras konstverk får nyttjas oavsett om originalverket ägs av någon annan. Upphovsrätten till ett konstverk ärvs enligt vanliga arvsregler och gäller i 70 år efter att konstnären avlidit. När ett konstverk kopieras i någon form, exempelvis avbildas för att ingå i en tidskrift eller i ett informationsblad, sker en reproduktion, som kräver upphovsmannens tillstånd och ger upphovsmannen rätt till ersättning. Även återgivningar av konstverk i film, på cd eller internet fordrar upphovsmannens tillstånd. Det faktum att en bild är flitigt använd och allmänt känd innebär inte att den är fri.

Upphovsrätten omfattar även en ideell rätt. Denna rätt innebär att konstnären har rätt att bli namngiven när ett exemplar av konstverket återges och att ändringar av konstverket inte får ske utan upphovsmannens tillstånd. Om du exempelvis vill beskära eller lägga text på verket så måste du begära upphovsmannens tillstånd via BUS.

Konstnärens ensamrätt är inskränkt för vissa typer av återgivningar. Det innebär att konstverk i vissa situationer kan återges utan tillstånd och utan att ersättning krävs.

KONTAKTA BUS SÅ HJÄLPER VI DIG ATT HITTA RÄTT I LAGSTIFTNINGEN!

VAD GÄLLER FÖR MUSEER/KONSTHALLAR?

Här nedan följer en resumé av de regler som gäller för museer/konsthallar.

ANALOG ÅTERGIVNING

I samband med en pågående utställning eller i nära anslutning inför utställningen har utställaren rätt att på olika sätt informera om utställningen utan att behöva inhämta tillstånd och utan att behöva erlägga en ersättning för användningen.

De verk som skall visas på en utställning eller säljas får avbildas i syfte att annonsera om utställningen eller försäljningen. Verken får avbildas på affischer och i andra meddelanden såsom annonser i press och vernissagekort i den utsträckning som behövs för att främja utställningen eller försäljningen.

Tillstånd krävs för affischer som säljs (i stället för att anslås på stan) och för vykort samt diavidsvisning med mera.

Avbildning i utställningskataloger kräver att tillstånd inhämtas.

ÅTERGIVNING PÅ INTERNET

För museer som har en hemsida och återger konst på denna krävs i princip tillstånd från BUS för all återgivning.

BUS avtal ger utrymme till återgivning av konstverk i samband med annonsering av kommande utställning samt pågående utställning:

"Ett museum äger kostnadsfritt nyttja verk på hemsidan som ingår i en temporär utställning eller inom sex månader kommer att ingå i en temporär utställning. Avser utställningen en upphovsman får inte fler än två verk nyttjas, avser utställningen fler upphovsmän får inte fler än ett verk per upphovsman nyttjas".

ATT TÄNKA PÅ/TIPS

- » Upphovsrätten följer inte äganderätten. Det innebär att en ägare till ett verk, till exempel ett museum, mycket sällan har upphovsrätten till verket.
- » Ett avtal med BUS ger museet rätt att använda våra medlemmars verk utan medgivande från BUS vid varje enstaka återgivning, avtalet ger med andra ord en administrativ frihet när bilder ska användas.
- » Museer med avtal redovisar de bilder som använts i BUS digitala redovisningssystem.
- » Upphovsrätten är en inkomstkälla för konstnärer, den syftar bland annat till att ge bildkonstnärer möjlighet att utöva sitt yrke och därmed kunna skapa mer konst.
- » Ett avtal med BUS visar att museet/konsthallen gör en god sak för kulturen och bildkonstnärerna. Man visar sin vilja att betala för den konst man faktiskt använder.
- » Genom avtal eller tillstånd från BUS är man tillförsäkrad att man som bildanvändare gjort rätt för sig. BUS tar allt ansvar i förhållande till upphovsmannen.

Kort om BUS

BUS är en ekonomisk förening som förvaltar svenska och utländska konstnärers upphovsrätt i Sverige. BUS är en serviceorganisation för bildanvändare med huvuduppgift att träffa överenskommelser med bildanvändare om ersättningar och förutsättningar för reproduktion av verk. BUS företräder drygt 55 000 svenska och utländska bildkonstnärer inom alla olika konstformer.

BUS – BILDKONST UPPHOVSRÄTT I SVERIGE

Årstaängsvägen 5B, 7tr, 117 43 Stockholm

08-545 533 80

bus@bus.se

www.bus.se

